БЪЛГАРСКИТЕ ПРЕСЕЛЕНИЯ ПРЕЗ XVIII – XIX В.

Задача: Прочетете текстовете по темата и отговорете на въпросите.

Текст 1:

През XVIII и XIX в., под влияние на различни вътрешни и външни фактори, в съседните на Османската империя държави се формират многобройни български емигрантски центрове. Пръснати из териториите на тогавашните дунавски княжества или в границите на Австрийската и Руската империя, тези центрове очертават една съвършенно нова география на българското присъствие в модерната европейска история. И въпреки че, съобразявайки се с местните условия и традиции, както и с политическата действителност в съответните държави, българската емиграция заживява по други правила и с други темпове, съдбата на над един милион наши сънародници остава преплетена с болките и надеждите на българското възрожденско общество. Емигрантските центрове се оказват мощен фактор за стопанския просперитет на десетки селища във вътрешността на страната. Много от най-известните възрожденски фамилии, като Априлови, Палаузови, Мустакови, Тошкови, Рашееви, Георгиеви, дават не само облика на българската диаспора, но и са пряко свързани с най-ярките проявления на възрожденската епоха. В средите на емиграцията възникват първите ни политически формации. Тук се замислят и предприемат бунтовни и четнически акции, развиват се просветното и читалищното дело, създават се общонационални институции, като Браилското книжовно дружество (1869). Само на територията на днешна Румъния до Освобождението функционират 42 български училища, 13 читалища, 19 печатници и 18 културни и политически организации и дружества. БРЦК има свои клонове в 12 града, а БЦБО – в 17. В Браила са печатани 22 вестника и списания, в Букурещ – 24, в Гюргево – 4. Повече от половината възрожденски вестници и списания (общо 57) са издавани във Влашко.

Подобна е и картината на развитие на българските общности на територията на Сърбия, Австрия, Русия.

Въпроси:

- Какво влияние оказват българските емигрантски центрове върху стопанския просперитет на десетки селища във вътрешността на страната през Възраждането?

- Какъв е приносът на възрожденските фамилии към българската диаспора и възрожденската епоха?

- Кои са основните дейности и институции, създадени от българската емиграция на територията на днешна Румъния до Освобождението?

LIVEWORKSHEETS

Текст 2

Българските преселения във Влашко, Трансилвания и Банат.

Първите български заселници на север от Дунав се появяват още в края на XIV в. По онова смутно и трагично за средновековното ни общество време стотици българи търсят спасение в странство от кошмара на потисничеството. Установявайки се в непознати за тях земи, те са принудени да се приспособят към местните условия и постепенно да се впишат в типичната за региона стопанска обстановка. Някои продължават да се занимават със занаятчийство, други – с търговия, но повечето от заселниците са селяни, на които е предоставена земя за ползване при определен режим.

Въпрос: Кога се появяват първите български заселници на север от Дунав и какви са причините за техните преселения?

Текст 3

През XV – XVII в. емигрираният на българите не спират, при това, освен индивидуалните и груповите бягства, на няколко пъти се извършват и масови преселения. Първата по-голяма емигрантска вълна обаче се отнася към края на XVII в. и е свързана със събитията около Чипровското въстание от 1688 г. След неговия разгром няколко хиляди жители на Чипровец и околните селища напускат пределите на Османската империя. Някои се установяват в района на Нови Сад, Петроварадин и Осиек. Други се прехвърлят между Свищов и Оряхово на север от р. Дунав и се настаняват край Кумпулунг. Отделни групи чипровчани се спират в Римник, Крайова и други селища из Влашко, а част от емигриралите българи продължават към Трансилвания, където създават свои общини.

Въпрос: Къде се установяват българските емигранти след Чипровското въстание от 1688 г.?

LIVEWORKSHEETS

Текст4

Когато областта западно от р. Олт (Олтения) е включена в пределите на Австрия, правителството във Виена предприема целенасочена пропаганда сред балканските народи за привличането на нови заселници. Някои данъци са намалени, а други са отменени за първите две години от заселването. Обявените привилегии привличат десетки българи и на север от Дунав тръгва поредната емигрантска вълна. Най-много бежанци се установяват в Каракал, Крайова, Римник.

Въпрос: Какви мерки предприема правителството във Виена за привличането на нови заселници от балканските народи в областта западно от р. Олт (Олтения)?

Текст5

През 40-те години на XVIII в. голяма българска колония се оформя и във Винга, където първоначално пристигат около 600 души, а през 1828 г. селището наброява вече 3218 души. За разрастването на Винга допринася и специалният декрет на Мария Терезия (от 1744 г.), по силата на който българите получават безплатно земя, правото на търговия из цялата империя, разрешение за строеж на своя църква и училище и др. По-късно, по примера на Винга, и други български общини в Банат успяват да си издействат привилегирован статут.

Въпроси:

- Къде се установяват най-много бежанци по време на поредната емигрантска вълна през 40-те години на XVIII в.?

- Какви привилегии получават българите във Винга по силата на декрета на Мария Терезия от 1744 г.?

LIVEWORKSHEETS